

ДО
НАРОДНИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ
В 49-ТО НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
КОМИСИЯТА
ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

ВЪПРОСИ

ОТ СДРУЖЕНИЕТО НА ОДИТОРИТЕ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР – СОПС КЪМ КАНДИДАТИТЕ ЗА ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

УВАЖАЕМИ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Във връзка с приетите с Решение на Четиридесет и деветото Народно събрание – „Процедурни правила за условията и реда за предлагане на кандидати за председател на Сметната палата, представяне и публично оповестяване на документите и изслушването на кандидатите в Комисията по бюджет и финанси, както и процедурата за избор от Народното събрание“ (Процедурните правила), обн., ДВ, бр. 55 от 27.06.2023 г., предлагаме на Вашето внимание въпросите на Сдружението на одиторите в публичния сектор – СОПС, свързани с:

1. Статут и финансова независимост на Сметната палата.

1.1. Какъв е статутът на Сметната палата в системата на държавните органи в България, в коя специфична международна организация членува и представлява Република България, и къде е регламентирано това?

1.2. Към настоящия момент финансовата независимост на Сметната палата не е осигурена съобразно Стандартите на Интосай, като със законови възможности от страна на изпълнителната власт се влияе на бюджета на Сметната палата. Какво ще предприемете във връзка с осигуряване на финансовата независимост на Сметната палата?

2. Организационна структура и избор на членове на Сметната палата.

2.1. По какъв начин и как смятате да оптимизирате и реструктурирате Сметната палата по отношение на числеността на ръководния и на одитния ѝ състав, общата ѝ администрация, йерархичните връзки, и изискванията за организационната ѝ структура?

2.2. Какви според Вас следва да са и какви ще са изискванията Ви към заместник-председателите и към членовете на Сметната палата?

2.3. Считате ли, че ограничението в чл. 15, ал. 1 в сега действащия Закон за Сметната палата – предложения да се правят единствено от Института на дипломираните експерт-счетоводители и от Института на вътрешните одитори, позволява осигуряването на най-добрия подбор и не накърнява интересите на одиторите в Сметна палата, които са единствените външни одитори в публичния сектор в България?

2.3.1. Смятате ли, че въвеждането на кариерното развитие в системата на Сметната палата е адекватен механизъм възприет от водещи държави-членки на Европейския съюз за поставянето на професионалното начало като водещ принцип?

3. Одитна методология. Извършването на външен независим одит, съобразно международно признатите одитни стандарти на Интосай, е задължително условие за подобряване на управлението на публичните финанси в България.

3.1. Посочете конкретно кои са международно признатите стандарти, които Сметната палата на Република България прилага (с кратко описание на същността/съдържанието им), кой ги разработва и публикува, и къде и от кого в България следва да бъдат публикувани?

3.2. Считате ли, че одитът в публичния сектор се извършва, съобразно всички съществени аспекти в съответствие със Стандартите на Интосай? С какво бихте допринесли за по-доброто развитие на външния независим одит в България?

4. Статут на одиторите в Сметната палата. Сега действащият Закон за Сметната палата¹ не урежда изчерпателно въпросите, свързани със статута на одиторите на Сметната палата, който е специфичен. Общите разпоредби на Кодекса на труда не отразяват спецификата на одиторските длъжности и не са съобразени с изискванията на Декларацията от Лима и международно признатите одитни стандарти, които Сметната палата прилага. В тази връзка:

4.1. За да могат одиторите да докладват независимо, обективно, добросъвестно и конструктивно следва ли да имат правомощия на органи на Сметната палата, защо и какви са възможностите?

5. Възнаграждения и кадрова политика.

5.1. Считате ли, че трудовите възнаграждения на одиторите от Сметна палата са в съответствие с изискванията, отговорностите и в съответствие със Стандартите на Интосай - да са пропорционално по-високи (спрямо възнагражденията в другите контролни органи и одитираните обекти) и да са съизмерими с отговорностите, задълженията и ограниченията на одиторите в Сметна палата?

5.2. Имате ли информация за средния размер на трудовите възнаграждения на одиторите (по длъжностни нива) в Сметната палата? Къде се намират спрямо страните членки на Интосай и спрямо одитираните от тях администрации на одитираните обекти?

а) Знаете ли, че през последните няколко години има значително текучество в одитния състав на Сметната палата и една от основните причини са непропорционално ниските трудови възнаграждения на одиторите? По какъв начин ще спрете текучеството?

б) Ще запазите ли значителното и неоправдано (спрямо резултатите) разширяване на „ножицата“ между възнагражденията на ръководните нива (Сметна палата, съветници, координатори, началник - отдели) и възнагражденията на одиторите в Сметната палата?

в) Коя по Ваша преценка и спрямо Стандартите на Интосай е най - добрата атестация за работата на одиторите в Сметната палата за разлика от държавните служители?

5.3. Какви мерки ще предприемете за увеличение на трудовите и допълнителните възнаграждения на одиторите без ръководните кадри в Сметната палата?

5.4. Ще оповестите ли на сайта на Сметна палата числеността и диапазоните на трудовите възнаграждения за всяко длъжностно одиторско ниво в Сметната палата, така и за длъжностите в общата ѝ администрация, с цел осигуряване на прозрачност по отношение на управлението на персонала и одитната дейност на институцията, по аналогия с държавната администрация?

¹ Чл. 27, ал. 1 от Закона за Сметната палата

5.5. Приемливо ли е да се въведе в Сметната палата задължително съотношение между числеността на общата администрация и числеността на одитния състав, по аналогия с държавната администрация за съотношение между обща и специализирана администрация?

6. По Ваше мнение председателят, заместник-председателите и членовете на Сметната палата одитори ли са, след като съгласно чл. 48, ал. 1, т. 1 от сега действащия Закон за Сметна палата могат в окончателния одитен доклад да приемат или отхвърлят напълно или частично заключението по чл. 47, ал. 5 от същия закон, и направените към доклада предложения за изменения, и да приемат, изменят, отменят изцяло или частично констатации, изводи, оценки или препоръки в одитния доклад, с което по същество създават констатации?

6.1. Във връзка с предходната точка, следва ли председателят на Сметната палата и останалата част от висшето ѝ ръководство (в т.ч. заместник-председатели и членове) да притежават поне същите компетентности спрямо нормативно изискващите се за главен одитор² в Сметната палата (вкл. сертифициране/конкурс/образование/професионален опит)?

6.2. Смятате ли, че е необходимо законово да се въведе изискване за професионалното начало не само за одитния състав, но и за ръководството ѝ (в т.ч. председател, заместник-председатели, членове, директори на одитни дирекции), и притежаването на задължителна продължителност на професионален опит като одитор в системата на Сметната палата и съответно кариерно развитие в системата? Според Вас, какви биха били ползите от прилагането на такъв механизъм?

7. Какво е мнението Ви по въпроса за отпадане на административнонаказателните разпоредби в Закона за Сметната палата и смятате ли, че това са неприсъщи за институцията дейности?

8. Какъв модел на Сметната палата считате за подходящ за нашите условия – този на колегиален орган, състоящ се от 5, 7 или 9 члена, председател или заместник-председатели и защо?

9. Смятате ли, че трябва да има съдебен контрол върху окончателните одитни доклади в контекста на дело № 8/2023 г. на Конституционния съд?

10. Считате ли, че може да се повиши ефективността при взаимодействието между Сметната палата останалите контролни и одитни институции?

10.1. Каква е оценката Ви за взаимодействието между Сметната палата и вътрешните одитори в публичния сектор?

11. В случай, че има кандидати за председател на Сметната палата от сега действащото ръководство на Сметната палата (в т.ч. г-жа Г. Грънчарова/г-н Т. Тодоров):

11.1. Считате ли, че е уместно председателят и заместник-председателите на Сметната палата да си гласуват допълнително материално стимулиране в размер 2.5 пъти от основната си заплата, която е достатъчно висока (10 пъти по-висока от заплата на одитор), видно от годишните Ви декларации?

11.2. Смятате ли, че е уместно да си гласувате такива допълнителни възнаграждения, след като по време на мандата Ви са отпаднали („канцелирани“) множество одитни доклади – 16 само за последната година (за одити, осъществени основно в периода от 2015 г.-2018 г.), което говори за неефективността на Вашата работа?

11.3. Какъв е ефектът от дейността Ви при управлението на Сметната палата – в т.ч. имате ли информация, например: колко самолети за гасене на пожари и колко линейки за

² най-високото длъжностно ниво в йерархията на одиторските длъжности, съгласно сега действащия Закон за Сметната палата и методологията към него

деца са закупени, какъв размер на оптимизирани разходи в публичния сектор са постигнати, срещу получените от Вас възнаграждения за периода, в който сте управлявали Сметната палата?

11.4. Притежавате ли признат сертификат за одитор в публичния сектор?

11.5. Имате ли роднини (и/или свързани с тях лица), назначени от Вас през мандата Ви на ръководни длъжности в Сметната палата?

**С УВАЖЕНИЕ,
ВЕЛИЧКА ТОМОВА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА „СДРУЖЕНИЕ НА ОДИТОРИТЕ
В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР – СОПС”**